МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

06–07 грудня 2024 року

МАТЕРІАЛИ ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Одеса – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

06–07 грудня 2024 року

МАТЕРІАЛИ
ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Одеса – 2024

УДК 801.8 + 811
ББК 81.2(4Укр)я5
Є27

Друк за ухвалою вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 7 від 26.12.2024 року)

Редакційна колегія:
Євтушина Т. О. – к.філол.н., доц., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін – технічний секретар;
Прокопенко Л. І. – к.пед.н., доц., завідувач кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін – відповідальний редактор;
Босак Н. Ф. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін;
Горіна Ж. Д. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін.

РЕЦЕНЗЕНТИ:
Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;
Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Є27 Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку: матеріали Ювілейної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців (м. Одеса, 06-07 грудня 2024 р.) [Електронне видання]: зб. тез доп. / редкол. Т. О. Євтушина, Л.І.Прокопенко, Ж.Д.Горіна, Н.Ф.Босак. Одеса: ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2024. 187 с.

У збірнику вміщено доповіді учасників Ювілейної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців «Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку» (м. Одеса, 06-07 грудня 2024 р.). Матеріали збірника можуть бути корисними для широкої філологічної аудиторії.

За зміст тез, достовірність цитувань та оригінальність викладення матеріалу відповідальність несуть автори

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2024
© Автори статей, 2024

Міхєєва Анастасія
Мовленнєві особливості відгуку на прочитану книжку як жанру соціальних мереж (на матеріалі Facebook) **103**

Молчанова Карина
Вплив емоційного інтелекту викладача на академічну успішність здобувачів освіти **106**

Нестерович Юліана
Аксіологічний компонент концепту «Зрадник» (на матеріалі роману С. Жадана «Інтернат») **111**

Нікітенко Ольга
Інструменти стимулювання читацької активності здобувачів загальної середньої освіти **116**

Пасічник Марія
Інтелект-карти в роботі над розвитком читацьких компетентностей шестикласників **120**

Плечко Антоніна
Загальна характеристика термінологічних словників із лісництва початку XXI століття **125**

Потернак Всеволод
Неофіційні номінації політиків в українському медіадискурсі (на матеріалі інтернет видань 2014–2023 років) **130**

Савостян Марія
Формування пізнавального інтересу в учнів на уроках української мови **133**

Телюк Софія
Організація роботи семикласників з відеотекстом на уроці української літератури **136**

Тимків Анастасія
Функціонально-стилістичний потенціал метафор російсько-української війни в інтернет-дискурсі **140**

Тіяра Катерина
Мовні домінанти поетичної мови Сергія Жадана **146**

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, метафора є частим та продуктивним публіцистичним засобом, має значущі образні можливості, оскільки вона будується на незвичайних уподібненнях, які викликають неочікувані асоціації. Метафора є засобом поповнення словникового запасу мови, засобом формування та розширення лексичного значення слів, а також основним способом пізнавально-мисленнєвої діяльності людини. Серед функцій метафори виокремлюють номінативну та когнітивну, що полягає у формуванні уявлення про нові реалії війни, пізнанні нових феноменів, гіпотетичну, бо метафора дає змогу представити те з реалій воєнного часу, що не є цілком усвідомленим, а також моделювальну функцію, що допомагає побачити і встановити зв'язок з елементами воєнного часу, які людина розуміє частково.

Література

1.*Бойко Н.* Українська експресивна лексика: семантичний, лексикографічний і функціональний аспекти : монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2005. 552 с. 2. *Дацишин Х.* Політична метафора в індивідуальній мовотворчості журналіста. *Вісник Університету. Серія журналістики*. 2004. Вип. 25. С. 427–433. 3.*Комунікативні* функції метафори. URL: https://studopedia.su/11_85686_komunikativni-funktsii-metafori.html (дата звернення: 01.12.2024). 4.*Літературознавчий* словник-довідник. 2-ге вид., випр., допов. Київ : Академія, 1997. 750 с. 5. *Метафора* – що це таке і навіщо потрібна в мові та літературі. URL: https://termin.in.ua/metafora/ (дата звернення: 01.12.2024). 6. *Стилістичні* функції метафори. URL: https://vuzlit.com/871086/stilistichni_funktsiyi_metafori (дата звернення: 01.12.2024). 7. *Юрчак Г. М.* Жанрово-стильова своєрідність романістики Юрія Косача : дис. … канд. філол. наук. 10.01.01 «Українська література». ДВНЗ «Прикарпатський національний https://shron1.chtyvo.org.ua/Yurchak_Halyna/Zhanrovostylova_svoieridnist_romanistyky_Yuriia_Kosacha.pdf (дата звернення: 30.11.2024). 8. *Юрчак Г. М., Музика Т. Є.* Особливості національно-мовної картини світу в романі «Сузір'я лебедя Юрія Косача». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 66. Т. 1. С. 172-176. DOI https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.66.38

Додатки

1.Літаки, гелікоптери, БПЛА: Повітряні сили порахували збитих «пташок» ворога за 12 березня. Валентина Романенко – неділя, 13 березня 2022. URL: https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/13/7330856/ (дата звернення: 01.12.2024). 2. Захоплений російський БПЛА «Элерон-3СВ» з номером №638. 13 березня. Бійці ССО захопили російський безпілотник «Элерон». URL: https://mil.in.ua/uk/news/bijtsi-sso-zahopyly-rosijskyj-bezpilotnyk-eleron/ (дата звернення: 01.12.2024). 3. «*Снаряди* падають каменем на землю»: боєць ЗСУ висміяв російську армію, відео. URL: https://politeka.net/uk/society/371090-snaryady-padayut-kamnem-na-zemlyu-boec-vsu-vysmeyal-rossiyskuyu-armiyu-video (дата звернення: 01.12.2024). 4. *Як літера Z* стала символом війни Росії проти України та що це означає? Пол Керлі та Роберт Грінал. BBC News. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/features-60658477(дата звернення: 01.12.2024). 5. *Донори миру.* URL: https://tv5.zp.ua/news/donori-miru-543654/ (дата звернення: 01.12.2024).

Катерина Тіяра,
здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти 2 року навчання
історико-філологічного факультету
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний

університет імені академіка С. Дем'янчука»
Науковий керівник: д.пед.н., проф. Т. Л. Груба

МОВНІ ДОМІНАНТИ ПОЕТИЧНОЇ МОВИ СЕРГІЯ ЖАДАНА

***Анотація**: Стаття досліджує мовні домінанти поетичної мови Сергія Жадана, зокрема оригінальність його авторського стилю, багатство лексики та специфіку її тематичних груп. Особливу увагу приділено символіці природних явищ, абстрактних понять, образів часу, родинних стосунків та елементів архітектури. Аналіз акцентує на глибокій філософічності текстів, де кожне слово набуває багатогранного смислового навантаження.*

Досліджено роль діалектизмів у поезії, які підсилюють її інтимне й емоційне забарвлення. У статті розглянуто різноманітні стилістичні засоби: індивідуально-авторські епітети, метафори, порівняння, що створюють унікальну поетичну атмосферу. Визначено домінування дієслівних метафор та індивідуальних порівнянь, які підкреслюють символічний зв'язок людини з природою та оточуючим світом.

***Ключові слова:** тематична група, лексико-семантична група, діалектизм, епітет, метафора, порівняння.*

***Abstract:**. The article explores the linguistic dominants of Serhiy Zhadan's poetic language, emphasizing the originality of his authorial style, the richness of his vocabulary, and the specifics of its thematic groups. Particular attention is given to the symbolism of natural phenomena, abstract concepts, temporal imagery, familial relationships, and architectural elements. The analysis highlights the deep philosophical nature of his texts, where each word carries multifaceted semantic weight.*

The role of dialectisms in Zhadan's poetry is examined, emphasizing their contribution to the intimate and emotional tone of his works. The article analyzes various stylistic devices, such as individually-crafted epithets, metaphors, and comparisons, which create a unique poetic atmosphere. The dominance of verbal metaphors and individual comparisons is noted, underscoring the symbolic connection between humanity, nature, and the surrounding world.

***Key words:** thematic group, lexico-semantic group, dialectism, epithet, metaphor, comparison.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Авторський стиль Сергія Жадана без перебільшення можна назвати оригінальним, несхожим на інші, тому що лексика його оригінальна, поезія філософська, кожне слово змістовно глибоко, заставляє задуматися, переживати певні емоції емоційне, має прихований глибокий філософський зміст.

У сучасному мовознавстві не існує одностайної думки щодо дефініції понять «тематична група» і «лексико-семантична група», які часто ототожнюються. Тематичні групи лексики – об'єднання слів у межах певної «теми», які «ґрунтуються не на лексико-семантичних зв'язках, а на класифікації самих предметів і явищ» [9, 27].

Мета статті – дослідити типи метафор в поезії С. Жадана.

Викладення основного матеріалу. Аналіз поетичних творів Сергія Жадана виявив, що у його поетичному словнику широко представлені такі тематичні групи лексики:

1. Назви явищ природи: *світло, вітер, хмари, небо, атмосфера, ріка, зірки, вогонь, метал, ранок, сонце, ніч, пісок, весна, сніг, пітьма, океан, вода, море, роса,*

небеса, літо, крига, зима, гори. Поет вживає ці слова, проводячи паралелі із внутрішнім станом ліричного героя, оскільки природа завжди була виразником душевного стану людини: «*Антена повертається соняшником проти* ***світла****»* [5, 6]; *«****Вітри*** *у квітні стають зовсім нестерпні»* [5, 6]; *«осипається в* ***ріки*** *вигорілими* ***зірками****»* [5, 7]; *«Танцюй, тесле, доки* ***сонце*** *стоїть»* [5, с. 10]*; «Скоріше б уже почалася* ***весна****»* [5, 11]; *«Історія рухається по колу, мов* ***океан»*** [5, 17]; *«І чоловіки спрагло дивляться в* ***небеса****»* [5, 22]. Майже в кожному випадку використання лексем на позначення явищ природи є метафоричним. Вони символізують плинність людського життя, передають різні почуття ліричного героя.

2. Серед назв рослин і тварин часто вживаними є лексеми: *соняшник, ластівка, шпак, півні, лозини, трава, щеня, ялини, змії, птахи, вишні, окуні*. Використовуючи ці слова, Сергій Жадан наголошує на причетності людини до навколишнього світу, який вона часто сприймає як щось звичайне, непомітне: *«її розуміють хіба що* ***ластівки*** *зі* ***шпаками****»* [5, 7]; *«Хтось виплітає цей світ, мов кошик із зелених* ***лозин****»* [5, 12]; *«аж небо має присмак вогню і* ***вишні»*** [5, 26]; *«****Окуні*** *підіймаються з глибини»* [5, с. 27]. У поезіях Сергія Жадана фітоніми та зооніми функціонують як важлива частина навколишнього середовища.

3. Назви понять часу, назви частин доби, пір року тощо в поезії Сергія Жадана представлені лексемами *ранок, тьма, літо, сонцестояння, жовтень, години, століття, падолист, неділя.*

4. Назви родинних стосунків у поезії Сергія Жадана унаочнюють лексеми *матір, син, дитина, жона.* Вони надають віршам ліричності, сакральності, адже сім'я – найцінніший скарб та символ захищеності: «*Її вечірня вулиця, мов серце* ***матері****, пахне хлібом і часником»* [5, 10]; *«Коли в тебе народиться* ***син****, він пояснить тобі чому»* [5, 11].

5. Назви органів та частин людського тіла окреслюють такі лексеми: *серце, подих, голова, плечі, шкіра, кров, горло, судини.* Вони є художніми деталями, які звертають увагу читача на певні поняття, увиразнюючи зміст як окремого віршорядка, так і всієї поезії: «*Коли вона засинала йому на* ***плечі****»* [5, 15]; *«коли* ***шкіра*** *її схожа була на поля за вікном»* [5, 15]; *«Любов тісниться в* ***горлі****, мов* ***кров*** *у* ***судинах****»* [5, 23].

6. Назви будівель і їхніх частин (*сцена, мартени, церква, завіса, вікна, школи, дім, будинок, шибки, дахи, стіна, житло, виноградник, крамниці, госпіталі, в'язниці, кораблі)*, а також назви місця дії (*на площі, на бійні, міст, вулиця, цівка, на поля, в натовпах, на зламі, на шві, рів, з глибини)* є часто вживаними в поезії С. Жадана. Ці лексеми активізують уяву читача, створюють ефект просторової локальності різних предметів під час сприймання художнього тексту: «*На площі стоїть збита із дощок* ***сцена****»* [5, 6]; *«В повітрі тихо, наче в обкраденій* ***церкві****»* [5, 6]; *«Ти пам'ятаєш як тікав зі* ***школи****»* [5, 10]; *«Хлопчик лишає батьківський* ***дім****»* [5, 11]; *«Чорної ночі вимурована* ***стіна****»* [5, 16]; *«Вітри вистуджують* ***виноградник****»* [5, 19].

7. Назви професій, осіб за родом занять, станом дії та віком представлені такими лексемами: *варта, тесля, підліток, подорожній, перекупки, хлопчик, різники, біженці, прочани, пастухи, громадяни, особи, пастухи, порадник, мисливці, вороги, бідак.* Автор уводить у поетичний світ людей за різними характеристиками, зображуючи будь-кого з них як особистість, надаючи вагомої ролі кожному людському життю: «*Вона одна тебе любить, **тесле**, в цілому світі – вона одна»* [5, 10]; *«**Перекупки** несуть на заріз червоних півнів у чорних мішках»* [5, 10]; *«Сторожкі голоси **біженців** і **прочан**»* [5, 17]; *«Буде так: бредуть **мисливці** в снігах»* [5, 26].

8. Назви абстрактних понять є найбільш вживаними в поезії Сергія Жадана: *нагода, маска, химери, любов, світ, мова, канали, слова, утома, мета, самота, ніжність, чутки, сни, потойбіччя, стиглість, тепло, щедрість, знання, тягар, смуток, життя, радість, закоханість, бажання, шепіт, жага, кордони, відданість, пересуди, обмови, основи, політика, прозріння, страхи, пам'ять, звичаї, передбачення, розуміння, світобудова, чудеса, зло, радощі, жалі, сенс, час, помилка*. Така частотність використання саме цієї тематичної групи лексики свідчить про глибину таланту, філософічність поглядів та творче мислення Сергія Жадана.

Таким чином, із семантичного погляду лексика Сергія Жадана багата, виразна, поліфункціональна, символічна, представлені тематичні групи слів вказують на талант автора. Найбільше поет використовує назви абстрактних понять, найменшу кількість становлять назви родинних стосунків.

Усе різноманіття лексики Сергія Жадана вказує на непересічний талант автора та вишуканий індивідуальний стиль.

Серед багатого різноманіття лексики сучасної української мови особливу увагу привертають діалектизми, оскільки вони мають специфічний план вираження та є рідковживаними лексичними одиницями у поетичній мові.

Аналіз поетичних творів Сергія Жадана показав, що в поезії майстра слова переважають лексичні діалектизми різної семантики:

1) назви споруд: *обійстя, робітня* тощо. «Словник української мови в 11-ти томах» так трактує значення діалектизма *обійстя*: «садиба, двір» [4, 505]. У поетичних рядках «*і повітря несе його над найріднішою з рік, / над чужим **обійстям**, над чиїмсь житлом*» [1, 250] лексема *обійстям* навіює почуття спокою, доброзичливої атмосфери, незважаючи на семантичне значення розташованого поруч прикметника *чужим*.

2) назви рельєфу та штучно створених споруд: *твань, загати* тощо. «Словник поліських говорів» подає таку дефініцію: «твань – те саме, що тапіло», «тапіло – трясовина», тобто болото [10, 210-211].

Незважаючи на те, що трясовина викликає негативні емоції, асоціації небезпеки, загибелі, у контексті «*Літні ріки обступає трава. / Теплу **твань** торкає важке весло*» [5, 81] лексема *твань* ніби «пом'якшує» рецепцію поетичних рядків, створює ефект спокою, гармонії у природі, яка настроєво передається читачу.

У поетичних рядках «*Перекрикують біль, ніби ламають* ***загати****, / ніби криком хочуть спинити кров убивчу*» [5, 91] лексема *загати* порівнюється із болем, а дієслово *ламають* ніби полегшує цей біль. При цьому діалектизм *загати* несе в собі конотативне значення якогось великого, важкого предмета.

3) явища природи: *зазимки* та ін. «Словник поліських говорів» подає значення лексеми *зазимки* як «перший сніг» [10, 77]. В. Жайворонок розширює його визначення: «народна назва початку зими, супроводжуваного звичайно заморозками, першими холодами» [8, 233].

Діалектизм *зазимки* для Сергія Жадана – це не лише холодна пора року. Ліричний герой хоче залишитися *в цих зазимках*, для нього вони асоціюються з чимось рідним, близьким душі: «*і найбільше йому б хотілось лишитись на зиму тут, / в цих* ***зазимках****, в цих сутінках і снігах*» [5, 251].

4) стан здоров'я людини: *остуда*. «Словник української мови в 11-ти томах» подає тлумачення слова ***остуди*** (з позначкою *діал*.): «простуда; плями на обличчі» [4, 790]. У поетичних рядках *«проводячи тебе від жару до* ***остуди****, / тобі слугують за осіннє тло»* [11, 16] діалектизм набуває дещо таємничого відтінку, створює ефект «поза лаштунками», містить прихований смисл хвороби на фоні холодної пори року, натякає на прихід холодів не лише зовні, а і в душі ліричного героя.

Отже, діалектизми в поетичному мовленні Сергія Жадана виконують важливу стилетворчу та образотворчу роль, є одним із засобів увиразнення, доповнення ментальності ліричних героїв на рівні світовідчуття. У поетичних творах Сергія Жадана діалектна лексика майстерно вплітається у художню канву тексту та набуває особливого конотативного семантичного значення у синтагматиці з іншими словами.

У сучасному мовознавстві епітет тлумачать як «художнє означення, яке служить для увиразнення зображуваного, найчастіше відіграє роль орнаментального прикрашування художньої мови, може мати оціночну функцію» [11, 63]. Епітет – це стилістично маркований атрибут, що містить естетичну оцінку зображуваних явищ та є засобом виразності, емоційності, образності й функціонально реалізується як експресема [4].

Аналіз фактичного матеріалу показав, що в поетичному словнику Сергія Жадана переважають індивідуально-авторські епітети, наприклад: *«****Сніг*** *лежить на ріці –* ***невиговорений****,* ***невагомий****»* [5, 33]; *«Рибалки зранку бовтаються в* ***спекоті неживій****»* [5, 18]; *«Коли вони повернуться, коли роззброяться, / коли вони відстояться в* ***чорній хроніці,*** */ поруч із ними залишаться найбільш віддані. / За війною краще спостерігати на відстані»* [5, 114]. Постійні (традиційні) епітети автор використовує задля кращого розуміння змісту поезії, її образного наповнення, для передачі власних почуттів і світосприйняття, наприклад: *«****літнє небо*** *між цвинтарем і вокзалом»* [5, 38]; *«Роса з ночі лежить на* ***осінній траві****»* [5, 22]; *«Світиться* ***білим камінням*** *церква нічна»* [5, 183].

У поезії Сергія Жадана доволі широко описано зимову, літню та осінню пори року, настроєвість яких автор зображає в мінорному тоні, натомість весна

представлена поодинокими цитатами.

Метафора, як зазначає А. Білозуб, є однією з першооснов художнього мислення, пов'язаного з умінням порівнювати, розрізняти, у відмінності виявляти подібність [7]. У поетичному мовленні метафора увиразнює мовлення, служить засобом побудови художніх образів, «вона є своєрідним важелем, що впливає на розум і душу читача» [2, 257].

Традиційна метафора в поезії Сергія Жадана нечисленна. Переважно автор вдається до поєднання в одному поетичному контексті індивідуально-авторської і традиційної метафори, чим досягає незвичайного стилістичного ефекту. Наприклад: «*Останнім* ***з'являється сонце. / Біжить, поспішає****. / <…> **Застигає, вагається**. / Зрештою **рухається** туди, / куди йому **показують соняшники***» [5, 151]; «***Бритва зрізає пам'ять****, мов очерет. / **Бритва тягне** на дно, **бритва кличе вперед***» [5, 42].

Розгорнута метафора, що містить декілька корелят, які підсилюють, увиразнюють референт, у поетичному мовленні Сергія Жадана є найпоширенішою. Наприклад: «***Місяць проступав** між хмар, / **слухав мелодію комашину. / Тихий заспаний санітар / вантажив тіла в армійську машину***» [6, 91]; «***вигнання** завжди **обертається тишею на вустах***» [7, 15]. Розгорнута метафора якнайточніше передає думки авторапро навколишній світ, оскільки неживі, абстрактні предмети та поняття набувають ознак, почуттів, дій, схожих на людські.

У поетичному мовленні Сергія Жадана переважають індивідуально- авторські порівняння, у яких особливості світобачення, властиві митцю віршованого слова: «*І **кров на ранах, ніби смола на ялинах***» [5, 24]; «*і **літери висіли** у червневому повітрі / **попелом** спалених синагог*» [5, 221]. Смисл таких порівнянь «не лежить на поверхні», їх розшифрування, прочитання часто прихованого змісту потребує великих зусиль, заглиблення в широкий контекст.

Дослідження засвідчило, що серед тематичних груп лексики у поетичних текстах автора переважають абстрактні назви (*нагода, маска, химери, любов, світ, мова, канали, слова, утома, мета*) та назви явищ природи (*світло, вітер, хмари, небо, атмосфера, ріка*).

У поетичних творах Сергія Жадана найбільшу кількість становлять лексичні діалектизми різної семантики (назви споруд, рельєфу, явищ природи тощо), рідше представлені етнографічні діалектизми.

Серед символів найбільш чисельними є орнітологічні (*птах, ворона, голуб, соловей*), астральні (*зірка, сонце*) та рослинні символи (*акація, очерет, пшениця, часник*).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, метафори в поезії Сергія Жадана представлені різними типами, що дає змогу глибше зрозуміти світовідчуття ліричного героя, провести паралелі між матеріальним світом та світом живих істот, упевнитися, що людина як жива істота має багато спільного з природою.

Тропи в поезії допомагають сформувати цілісну картину життя ліричного героя, його оточення, настрій, внутрішній світ. Найбільшу кількість епітетів у поезії Сергія Жадана становлять індивідуально-авторські (*невиговорений сніг, невагомий снін, чорна хроніка*). Серед метафор у поезії Сергія Жадана найбільш поширеними є дієслівні метафори, які характеризують предмет, поняття чи явище за дією та метафори, що виникли на перенесенні характерних ознак, назв істот на назви неістот; переважають індивідуально- авторські порівняння, в яких виявляється особливості світобачення, властиві митцю віршованого слова.

Література

1.*Бевзенко С. П.* Українська діалектологія. Київ : Вища школа, 1980. 27 с. 2. *Білозуб А.* Метафора у художньо-поетичному мовленні Анатолія Мойсієнка. *Лінгвістичні студії : збірник наук. праць*. 2006. Вип. 14. Донецьк. С. 181-184. 3. *Великий* тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. VIII. 1728 с. 4. *Електронний* ресурс. Формування ідіостилю поезій Тараса Шевченка. URL: https://knowledge.allbest.ru/literature/2c0a65625a2ac79a5c6b88521316c27_0. html 5. *Жадан С.* Антена [Текст] : поезії Чернівці : Меридіан Черновіц, 2018. 304 с. 6. *Жадан С.* Список кораблів. Чернівці : Меридіан Черновіц, 2020. 160 с. 7. *Жадан С.* Тамплієри. Поезії. Чернівці : Книги – XXI; Meridian Czernowitz, 2016. 120 с. 8. *Жайворонок В. В.* Знаки української етнокультури : словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с. 9. *Кронгауз М. А.* Семантика. Чернігів : Наука, 2005, 130 с. 10. *Лисенко П. С.* Словник поліських говорів. Київ : Наукова думка, 1974. 260 с. 11. *Ткаченко А.* Мистецтво слова (Вступ до літературознавства) : підруч. для студ. вищ. навч. закл. з гуманіт. спец. філологія, журналістика, літературна творчість. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. 2.вид., випр. і доп. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. 418 с.

Юлія Толмачова,
курсант 2 курсу навчальної групи ДР-343
факультету підготовки фахівців
для підрозділів досудового розслідування
Дніпровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: д.філол.н., проф. І. В. Царьова

ДЕЗІНФОРМАЦІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРАГМАЛІНГВІСТИКИ

Анотація: *У статті розглянуто особливості поняття «дезінформаційна комунікація». Розглянуто інтенції мовця, мовленнєві акти, пресупозиції, імплікатури та маніпулятивні стратегії. Запропоновано методи виявлення дезінформації через лінгвістичний аналіз та стратегії її нейтралізації.*

Ключові слова: *дезінформація, прагмалінгвістика, мовленнєві акти, пресупозиції, маніпуляція.*

Abstract: *The article presents the special expressive functions of phraseological units in the work of Tetyana Lemeshko. Attention is focused on the fact that phraseological units become synonyms that have meaning: nominal function, expressiveness, cultural significance.*

Keywords: *expressive function, phraseology, artistic discourse.*

Наукове видання

ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

06-07 грудня 2024 року

МАТЕРІАЛИ ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Збірник тез доповідей

Рецензенти:

Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Технічний секретар – Тетяна Євтушина
Формат 60х90/16.
УМ.-ДРУК. АРК. 6